

Ardealul Economic

ERDELYI KÖZGAZDASÁG

Bilanturile societăților anonime în acest an vor fi în valută de aur

Am anunțat la timp, că dl. Madgearu intenționează să aducă o lege, prin care se precizează obligativitatea de a se încheia bilanțurile în valută de aur.

Proiectul de lege s'a și întocmit, urmând a se introduce în vigoare în scurt timp.

În urma noii legi, atât societățile anonime, cât și băncile și toate întreprinderile industriale și comerciale vor fi obligate să-și evalueze în bilanțuri imobilele etc. în valută de aur.

Dispoziția are menirea de a împiedica diversele evaluări și astfel se precizează, că proximele bilanțuri se vor încheia *deja după nouile norme.*

Tratatul economic cu Franța

Comisiunea română care urmează tratative economice cu Franța a terminat cu examinarea propunerilor franceze referitoare la încheierea convențiunii comerciale, formulând unele contra propuneri. În caz că niște contra propuneri vor fi admise, tratativele economice vor începe la București spre sfârșitul acestei luni sau cel mai târziu la începutul lunii viitoare.

Delegația română va fi prezidată de d. dr. Ernest Ene, secretarul general al Ministerului de industrie și comerț, iar delegația franceză de d. Puaux, ministrul Franței la București.

Începerea tratatelor economice cu Germania

D. dr. Antipa, președintele delegației române care conduce tratativele economice cu Germania, a plecat la Berlin. După toate probabilitățile, tratativele economice în vederea încheierii unei noi convențiuni comerciale între România și Germania vor începe pe ziua de 25 Ianuarie a. c. la Berlin.

„Banque de Credit de Prage“ în București

În cercurile financiare din București se afirmă că „Banque de Credit de Prage“ din Praga una din marile instituții financiare apusene, ca înființa o sucursală în capitală.

Banca de Credit Român își deschide filiala în Timișoara la 1 Februarie

Banca de Credit Român S. A. la 1 Februarie a. c. intenționează să-și deschidă filiala în Timișoara. Director al filialei este designat dl. Felix Ho-

rowitz, procurist la filiala din Cernăuți a băncii.

Banca de Credit Român își va deschide o filială și în Iași.

Február 1-én megnyitja temesvári fiókját a Banca de Credit Roman

A Banca de Credit Roman S. A. február 1-én megnyitja temesvári fiókját. A helyiség átalakításának és berendezésének elkészülte után február 1-ével a fiókját teljes apparátussal megkezdi a bási hiteléletben működését.

A fiók vezetésére a fővárosi központi igazgatóság Horwitz Felixet, a csernovitzi fiók prokuristáját delegálta. A Banca de Credit Roman S. A. a közeljövőben megnyitja jasi fiókját is.

Guvernul vine în ajutorul „Reșiței“

Guvernul, spre a împiedeca sporirea șomajului la uzinele „Reșița“, a decis să se plătească acestei societăți din datoria ce Statul are să-i plătească pentru furnituri, 150 milioane lei.

Din aceștia 100 milioane vor fi vărsate în cursul lunii Ianuarie.

Pe lângă aceasta, C. F. vor cumpăra și cele 30 locomotive noi fabricate în uzinele respective.

Reorganizarea uzinelor „Astra“ din Arad

În legătură cu reorganizarea întreprinsă la uzinele „Astra“ din Arad, dl. Ing. Ladislau Molnar din Bucurști a fost designat pentru conducerea uzinelor la Arad, iar dl. Ing.

Nicolae Petrescu din Arad, a fost numit director la „Romloc“ din Brașov.

Dl. Ing. Al. Gorgos din Brașov, a fost designat director tehnic la uzinele din Arad.

Temesvárra helyezi át a Magyar Általános Hitelbank romániai központi fióktelepét?

Erber Dezső, a Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fióktelepének igazgatója a napokban Temesváron tartózkodott, ahol a bányásági pénzügyi legutóbbi eredményeiről összefüggően tette meg a szükséges intézkedéseket.

Megbízható forrásból származó értesülésünk szerint felmerült az a tény, hogy Erber

Dezső vegye át a Magyar Általános Hitelbank temesvári intézetének vezetését és a mennyiben ez a terv kivitelre kerül, úgy Temesvárra helyezik át a Magyar Általános Hitelbank romániai központi fióktelepét, amely eddig, — mint ismeretes — Erber Dezső vezetésével Nagyváradon működött.

Perfektuálták az egymillió fontos utépitési kölcsönt

A pénzügyminiszterium hivatalos értesítést kapott a londoni Stewardt-házról hogy az egymillió fontos utépitési kölcsönt sikerült teljesen lefedezni. Az angol pénzesoport még e hét folyamán leküldi Bukarestbe megbízottjait hogy a végleges szerződést aláírják és hogy megkezdjék a munkálatok technikai előkészítését.

Bukaresti jelentés szerint a kölcsön Bukarest—Brassói utépitésének munkálataira fog szolgálni. A munkálatok a tavasz első napjaiban már megkezdődnek. Bár a kölcsön meg lehetőségen kicsi, és csak egyetlen rövid utvonallal kiépitésére szolgálhat, mégis öröndetes, hogy a kölcsön a világpiaci dekonjunktura ellenére is megköthető volt, mert ez azt bizonyítja, hogy a külföldi tőke hajlandó az ország ujjaépitésében részt venni. A munkálatok minden bizonnyal hozzá fognak járulni az egyre intenzivebbé váló munkanélküliség csökkentéséhez.

A lakbérleti szerződések ügye

Junian igazságügyminiszter nyilatkozott a lakbérleti szerződések ügyéről. Bejelentette, hogy tárgyalások folytak már az ügyben a miniszterelnökkel, azonban még nem hozhaták meg a döntő határozatot. Birtokában van a lakók memorandumum, amely a jelenlegi szerződések három évi meghosszabbítását, a törvény rendelkezése alá nem tartozó lakások lakbérének maximálását és a jelenlegi lakberek leszállítását kéri. Ezt a javaslatot az igazságügyminiszterium tanulmány tárgyává fogják tenni.

Az új tarif unitar

A fényüzési és forgalmi adó alapját képező tarif unitar összeállításán szorgalmasan dolgozik a speciális bizottság, amely a vámtarifá 107. tételéig jutott el munkájában. A tárgyalásokat a bizottság ezen a héten folytatja, amikor a bór és bórárak egységes vámtarifáját állapítják meg. A bizottság egyes cikkek középértékét leszállította, más cikkekét felemelte.

SĂPTĂMÂNA

*

Dl Bartolomei Hargitay, director general la „Banca Ardeleană” din Cluj a fost distins cu *Crucea Coroanei României* în grad de comandor, de către Inalta eșantă. Dl Hargitay a primit distincția din partea Regenței, pentru meritele, pe cari și-lea câștigat în desvoltarea vieții economice pe tărâm financiaro-bancar, de ani de zile.

Dl Hargitay anul trecut a mai fost distins și cu „Meritul Comercial și Industrial”.

Dl. inginer *Micsa Groszmann*, director la „Fabrica de Bere din Timișoara” pleacă din România în Polonia, pentru a lua în primire conducerea fabricii de bere din Auceim.

Dl Groszmann și-a făcut studiile în Viena și Koppenhaga, începându-și activitatea la fabrica de bere din Pilsen. În Timișoara în 1911 din Pilsen, ca director tehnic al Fabricii de Bere din Timișoara.

În urma reorganizării întreprinse de către dl Dr. Ladislau Heller, noul director general la „Banca Comercială din Timișoara”, au fost numiți directori noui la Banca „Szana”, în persoana dlor: Carol Sperling și Alfonso Sandor.

Parchetele Kocsis din Brașov snt escelente.

Știrile cari aminteau tratative de fuziune între „Banca Agrară” și „Banca Centrală”, se desmint de către Banca Agrară, care anunță, că nu urmează tratative de fuziune cu nici un institut financiar.

„Victoria Națională”, institut de asigurare în Cluj, este vorba să-și urce capitalul intrând în legătură mai strâns cu un institut de asigurare din țară.

Societatea de asigurări „Minerva”, în adunarea generală, care a avut loc Duminică, și-a ales director general pe dl Bela Sandor, director la „Centrala Fabricanților de Bere”.

Dl Sandor este un specialist economic binecunoscut, cu un bogat trecut de succese economice.

Din inițiativă parlamentară s'a depus la Cameră un proiect de lege privitor la modificarea art. 42 lit. g. din legea pentru reprimirea fraudelor în prepararea și comerțul băuturilor alcoolice.

Modificarea prevede că fabricile cari nu intră în Sindicat (al fabricilor de spirit) pierd drepturile la contingent (e vorba de contingentul global al pirtului care se fixează de Ministerul de finanțe).

D. Ion Mihalache a făcut o expunere asupra posibilităților de export a meiului și a cerut ca, pentru ușurarea acestui export taxele să fie reduse.

Delegațiunea economică a luat în examinare această problemă și a rămas ca, în ședința viitoare să ia o hotărâre.

Funcționarea societăților anonime din Ardeal și Bucovina

Legile pe baza cărora vor funcționa

Prin jurnalul consiliului de miniștri No. 2.826 cu privire la autorizațiunile de funcționare ale societăților anonime, s'a decis ca până la unificarea legislativă, societățile anonime din Bucovina și Ardeal vor funcționa pe baza următoarelor legi:

In Bucovina: pe baza codului comercial austriac și regulamentelor în vigoare în aceea regiune.

In Ardeal: pe baza codului comercial ungar aplicabil pe acel teritor.

În ambele cazuri se vor observa dispozițiunile codului comercial român, art. 122 privitor la compunerea consiliilor de administrație și art. 138, după care se va lua, în prealabil, avizul Camerei de comerț și industrie respective.

Ordonanța No. 3780—1918 M. E. a fostului Minister regese maghiar, circulara No. 16.229—1920 emisă de resortul de justiție al fostului Consiliul dirigent, Jurnalul consiliului de miniștri No. 728 din 18 Aprilie 1929, snt și rămân abrogate.

Societățile anonime străine, cari vor solicita autorizarea de înființare sau reprezentanță în România, se vor conforma codului comercial român — art. 237 și următorii.

Societățile anonime constituite în România, însă cu capital străin, se vor conforma art. 4 din legea pentru modificarea legii Camerelor de comerț și de industrie.

Societățile anonime constituite în România, însă cu capital străin, se vor conforma art. 4 din legea pentru modificarea legii Camerelor de comerț și de industrie.

A bănsági gyárosok interveniálnak a CFR-nél

Az új eljárás a 45 százalékos fuvarkedvezménynél még mindig nehézkes

A CFR. hivatalos lapjának 6-iki számában új rendelet jelent meg, amely megváltoztatja az eddigi eljárást s a fuvarkedvezmény elnyerésére új módokat állapít meg. Ezek szerint

megszűnik a külön kérévényezés,

ellenben a fuvarlevélnek úgy az eredeti, mint a másolati példányára, valamint a rovatlapokra a következő szövegű bélyegzőt nyomják rá: „Rugam reducerea de 45% de C. F. R. conform pozitiei No... din Nouă Listă a stabilimentelor industriale.” E nélkül természetesen szó sem lehet arról, hogy a feladó fuvarkedvezményben részesüljön és a CFR semmiesetre sem téríti vissza a fuvartöbbletet. Az érdekeltek meg is elégedtek volna ezzel az új intézkedéssel, ha a rendelet nem kötelezi mindazokat, akik ezt a fuvarkedvezményt igénybe akarják venni, arra, hogy minden egyes esetben felkeressék a vasutnál lévő raktárfőnökséget, ahol ezt a bélyegzőt rávezetik az említett okiratok-

ra. A szabály ugyanis az, hogy a bélyegzőt a raktárfőnökség kénytelen őrizni és a bélyegzőre a raktárfőnök előtt kell rávezetni a cég hivatalos jegyzését. Ez egyértelmű azzal is hogy minden esetben

a vállalat cégjegyzésre jogosított igazgatójának, vagy cégjegyzőjének kell kimenni a vasúthoz

s ott órák hosszat tölteni a raktárfőnökségen, amíg hozzájut ahhoz, hogy a rendelet értelmében eleget tegyen a követelményeknek.

Miután így az új intézkedés nem vezet célhoz, a bănsági gyárosok szövetsége elhatározta, hogy a maga részéről fog ebben az ügyben megfelelő lépéseket tenni. A szövetség arra az álláspontra helyezkedik, hogy legjobb volna, ha legalább huszezer rovatlapot adnának át nekik, amelyeket azután ők osztanának szét tagjaik között. Ebben az értelemben táviratilag is intézkedtek, hogy az új rendelkezést fentemlített értelemben hatályon kívül helyezték.

ROSENFELD JENŐ

gyapotosztálya

Târgu-Mureș

Cluj Ierakat:

Telefon 2-16

E. BISCHITZ, Cal. Reg. Ferd. 40

Állandóan raktáron
fehér és nyers szö-
vőfonalak és fejtők

Eladás csak nagyban.

A H É T

*

A régenstanács Hargitay Bertalant, a kolozsvári Erdélyi Bank és Takarékpénztár Rt. vezérigazgatóját a Román Koronarend parancsnoki kérésztjével tüntette ki. Hargitay Bertalan érdemeinek a legfelsőbb helyről történő újabb elismerése méltó jutalma annak az eredményekben gazdag és céltudatos munkának, amelyet a romániai közgazdasági életben már évek óta kifejt. Hargitay vezérigazgató néhány hét előtt a Meritul Commercial si Industrial I. oszt. érdemével lett kitüntetve, melyhez most ez az újabb ritka és valóban jól megérdemelt kitüntetés járult.

Groszmann Miksa mérnök, a Temesvári Sörgyár műszaki igazgatója megváltik állásától és még a napokban Lengyelországba utazik, hogy ott átvegye az okucimi sörgyár vezetését. Groszmann Miksa mérnök Bécsben és Koppenhágában végezte el szaktanulmányait és működését a pilseni sörgyárban kezdte meg. Onnan 1911-ben került Temesvárra és azóta tizenkilenc esztendőn keresztül volt a Temesvári Sörgyár műszaki vezetője.

A brassói Kocsis-féle parketta elsőrangu.

Azzal az átszervezéssel kapcsolatosan, amelyet dr. Heller László, a Temesvári Bank és Kereskedelmi Rt. új vezérigazgatója hajt végre a pénzügyintézetnél, a Szana-bankhoz új igazgatók kerültek. A pénzügyintézethez igazgatókká nevezték ki Sperling Károlyt és Sándor Alfonsot, akikkel együtt irányítja dr. Heller László vezérigazgató a Temesvári Bank és Kereskedelmi Rt. és a hozzátartozó vállalatok vezetését.

A kolozsvári Banca Centrala és Banca Agrară-val kapcsolatban a sajtóban megjelent fuzió hírekre a Banca Agrara igazgatósága hivatalosan közli, hogy a fuzióval kapcsolatos hírek minden alapot nélkülöznek, ilyen irányu tárgyalásokat a Banca Agrara igazgatósága nem folytat.

A Victoria Nationala kolozsvári biztosítóintézet, hírszerint, alaptőkeemelésre készül és ezzel egyidejűleg a társaság egy belföldi biztosítóintézettel szorosabb érdekkapcsolatot létesít.

A Minerva Biztosító Rt. igazgatósága vasárnap délelőtt ülést tartott, melyen az intézet vezérigazgatójává Sándor Bélát a Sörközpont volt igazgatóját egyhangulag megválasztották. Ezzel a választással befejezett nyert az a folyamat, mely az intézetet elindította új fejlődésének útján. Sándor Béla, az intézet új vezérigazgatója mögött sikereiben gazdag közgazdasági múlt áll.

Uj termelési ágak bevezetésével függetlenítik a Resicát az állami megrendelésektől

Szoros együttműködést biztosított a vállalat a német acéltröszttel

Max Ausnit, az új vezérigazgató új üzleti politikát vezet be

Az utóbbi két hónapban a Resicai Vasművek és Uradalmak Részvénytársaságnál igen fontos és az üzem életére messze kiható változások történtek. A Resicai Vasüzemek és Uradalmak Részvénytársaságnál Max Ausnittel a döntő szó, aki mint a Titan-Nadrag-Calan vezérigazgatója, a Resicánál adminisztrátori megbízást kapott és ebben a minőségében

ő irányítja azokat az új-építésmunkálatokat, melyeket az érdekelt bel- és külföldi tőkecsoportok szükségesnek tartottak

egyfelől a személyzeti kiadások csökkentése, másfelől az üzem termelési kapacitásának növelése céljából.

A Resica üzleti bázisát a nacionalizálás, helyesebben a liberális gazdálkodás korszakában azok az állammal kötött jelentős összegű szerződések alkották, amelyek kezdetben igen kedvezőknek látszottak. Az állam azonban a mindinkább súlyosodó gazdasági helyzet következtében abba a helyzetbe jutott, hogy

nem tehetett eleget fennálló kötelezettségeinek

és így a Resica, melynek az üzlet továbbvitelére céljából újabb befektetésekre volt szüksége, nagy kölcsönöket kellett, hogy igénybe vegyen. Előbb a Banca Româneasca nyújtotta a szükséges hitelt, de miután hamar kimerült, utána a Creditul Industrial, majd a Banca de Credit Român volt az a pénzintézet, mely a Resicát finanszírozni kezdte. Mindhárom pénzintézet mobil tőkéjének igen jelentékeny részét bocsátotta a nehézségekkel küzdő vállalat rendelkezésére.

A helytelen gazdálkodás és az állam késedelmes fizetései miatt azonban a Resicának újabb tőkékre volt szüksége és miután a belföldi piac kimerült,

külföldi kölcsönöket kellett igénybe vennie.

A pénzügyi krízis az elmúlt év végén érte el tetőpontját, amikor még az osztrákok kifizetésére sem volt már pénz.

Az újjászervezés első ténye Max Ausnittel adminisztráteur delegué megbízatása volt, ki a következő programmal vette át a vállalat vezetését:

1. A tulterhelt adminisztráció leépítése.

2. A Resicának az állami megrendelésektől való függetlenítése, új termelési ágak bevezetésével.

Sokkal nagyobb feladat azonban a termelésnek megfelelő átszervezése, mivel itt egyrészt hatalmas, újabb investíciókra lesz szükség, másrészt szükség lesz olyan emberekre, akik amellet, hogy az üzemet teljes mértékben ismerik,

megfelelő gyakorlattal is rendelkeznek.

Remélhető, hogy Max Ausnittel sikerülni fog áthidalni a nehézségeket, annál inkább, mivel teljes bizalmát élvezi úgy a belföldi, mint a külföldi tőkeérdekeltségeknek. Az ő indítványára indultak meg azok a németországi tárgyalások, melyeknek eredményeképpen

a Resica szoros együttműködést biztosított a német acéltröszttel és kapcsolatok teremtett bizonyos angol-amerikai pénzcsoporttal is.

nyos angol-amerikai pénzcsoporttal is.

Az említett tárgyalások során elért üzleti eredmények lehetővé teszik, hogy a Resica már erre az évre kibővíthesse üzemét és hogy a komercializálási törvényben megjelölt keretek között átvehesse a vajdahunyadi állami vasműveket, alapját vetve meg ezzel a nyugati értelemben vett hazai vasiparnak.

Közgazdasági életünkre nézve tehát igen érdekes folyamat megy végbe a Resicánál. Ha sikerülni fog a vállalat életéből a politikát teljesen kizárni és helyét szakértelemmel és tapasztalattal betölteni, akkor az eredmény a legteljesebb lesz és a Resica részére új, kilátásokban gazdag korszak nyílik meg.

Raționalizări la fabricile din Brașov și Făgăraș

Intreprinderile „I. A. R.” și „Romloc” din Brașov, raționalizează — In Făgăraș de asemenea s'au întreprins măsuri de raționalizare la fabricile „Hecht”, „Hellmann” și „Explosiva”

In ultimul timp raționalizările încep să se întreprindă din ce în ce la mai multe întreprinderi. Astfel acuma suntem anunțați că la fabricile din Brașov și Făgăraș de asemenea se întreprind raționalizări, concediindu-și din muncitori.

Fabrica „Romloc” a concediat în curs de două luni, 300 lucrători mecanici, „Faith” fabrică de tricotaj 30 lucrători, uzinele I. A. R. 43 lucrători, între cari și specialiști, iar fabricile „Hecht”, „Hellmann” și „Explosiva” din Făgăraș, peste 80.

Concesiunile de întreprizite se reglementează și până la votarea noii legi vamale

Concesionarea întreprizitelor din Cluj Oradea, Arad, Brașov și Timișoara

Precum se știe la Ministerul de Finanțe a lucrat o comisie, la reglementarea alcătuirii noilor întreprizite vamale. In acest scop a fost modificat regulamentul actualului legi a vamilor.

Comisia a lucrat timp de o lună, și-a terminat lucrările și a făcut un proiect de regulament care a fost înaintat dlui

V. Madgearu ministru de finanțe.

Unii din membrii comisiei au făcut opinie separată, spunând că pentru a se putea da concesiuni în felul cum proiectează actualul ministru de finanțe,

nu este nevoie numai de modificarea regulamentului și a unei părți din lege.

DIANA

sós borszesz, vezérképviselő „GEA” KRAYER. Főlerakat Balkán Impex, TIMIȘOARA.

Ei sunt de părere, sau să se aștepte până la votarea noii legi vamale, cea ce este posibil, cu atât mai mult că există un proiect de lege, sau dacă guvernul nu vrea ca înființarea întreprizitelor să întârzie până se va aduce în parlament proiectul, să se modifice numai partea privitoare la întreprizite din legea actuală, care să alcătuiască, mai târziu când va veni rândul proiectului, o parte integrantă a legii vamale.

Problema este actualmente în studiul dlui V. Madgearu, care se va pronunța probabil săptămâna viitoare.

Până ce se va găsi modul acordării concesiilor pentru întreprizite

mai multe grupe financiare, mai ales din Ardeal, au înaintat oferte pentru concesionarea întreprizitelor

din Cluj, Oradea, Arad, Brașov și Timișoara. Aceste oferte sunt făcute de grupuri financiare locale.

Este o hotărâre de principiu că aceluiaș consorțiu financiar, nu îi se va acorda concesiia decât cel mult pentru două întreprizite.

A petroleumtermékek fogyasztási illetokei

Nemrég jelent meg a kereskedelmi minisztérium legújabb rendelkezése, mely intézkedik a petroleumtermékek legújabb fogyasztási illetokei felől. Ezek az új fogyasztási illetokek az egész ország területén már életbeléptek. Az új fogyasztási illetokeket a következők:

Benzin 0.660—0.730, sűrű, kilogrammonként 7.50 lej, 0.735—0.750, sűrű 4.50 lej, nem denaturált nehéz 0.760—0.785, sűrű 4.50 lej, petroleum (Whit spirit és Washington) 0.85—0.810, sűrű 4 lej, lámpapetroleum 0.815—0.825, sűrű 1 lej, ásványolaj 0.910—0.950, sűrű 3 lej, nyersásványolaj, denaturált (motorina) 0.860—0.890, sűrű 1 lej és benzin, nehéz, denaturált 0.760—0.785, sűrű 1.50 lej.

Ezeket az illetokeket azon esetben, ha belföldi termékekről van szó, akkor kell megfizetni, amikor az áru a gyárból vagy a finomítóból kikerül, ha pedig külföldi cikkről van szó, úgy az importálásnál a vámnál kell ezen illetokeket leróni. A belföldi fogyasztás számára olyan benzin-, illetve petroleumárut, amelynek fogyasztási illetokeit még nem fizették le, nem lehet rendelkezésre bocsájtani.

Banca „Brașoveana” a obținut concordat preventiv

Banca „Brașoveana” din Brașov, condusă de un valoros bărbat, bine apreciat în lumea bancară, nemai putând face față plăților a cerut concordat preventiv, ceiace tribunalul a admis în principiu.

Rendelet a globális adóról

A pénzügyminisztérium kommunikét tett közzé, amelyben felvilágosításokat ad a globális adó kivetésére vonatkozólag. A minisztérium megcáfolja azokat a híreszteléseket, amelyek szerint a globális adó kivétele oly módon történik, hogy az összjövedelemből levonnak 20 ezer lejt, a többi pedig megadóztatják. Az egyenes adókra vonatkozó törvény 66. paragrafusa éppen ellenkezőleg azt állapítja meg, hogy az eddigi 10 ezer lejjel szemben 20 ezer lej az a minimális jövedelem, amely globális megadóztatás alá kerül. Megadóztatható globális jövedelem alatt a törvény azt a jövedelmet érti, amely a 61. paragrafus alapján történt levonásokból marad fenn. A hivatalnoki fizetéseknel ez a levonás 9000 lejt tesz ki.

Amennyiben a levonások után fennmaradó jövedelem nagyobb, mint 20 ezer lej, úgy az illető jövedelmet globálisan is megadóztatják. A levonásokat nem az adóízetők végzik, hanem az adóívetési fórumok az eléjük terjesztett adóvallomások alapján. A fizetésekre eső adók megállapításánál továbbra is havi 750 lej marad az a minimum, amely semmilyen megadóztatás alá nem esik.

Insolvențe în Timișoara

La Tribunalul Timișoara s'au desbătut mai multe cereri de declarare în stare de faliment.

Prima cerere era îndreptată în contra fostului *negustor de pielării Herman Eihenschutz*. După ascultarea debitorului, creditorii și-au retras cererea.

O altă cerere a fost aceea a dlui Tiberiu Borlea, îndreptată în contra dlui Avram Nicolau, chiriașul hotelului „*Ferdinand*” S'a amănat pronunțarea pentru 15 Febr.

O a treia cerere desbătută era aceea a creditorilor *Băncii Româno-Germană*, îndreptată în contra băncii.

Cum președintele consiliului de adm. și directorul executiv al băncii, dlul Mihai Kauseh, e în Jugoslavia, tribunalul a decis, ca să-l mai citeze odată și întrucât nu s'ar prezenta, să decidă în lipsă.

Szilárdultak az ezüst-árak

Az utóbbi napokban az ezüstpiacon nagyobb javulás állott be s különösen Londonban látszott ennek a javulásnak kedvező hatása. Fontos volt, hogy a felszabadult mexikói ezüstkészletek, amelyeket amerikai bankok lombardiroztak, javarészüik likvidálva lettek. A mexikói ezüsttermelők igyekeztek egy konferenciát egybehívni, amelynek hivatása lett volna összegyeztetni a termelés és a fogyasztás érdekeit. Mexikónak már azért is érdeke nemzetközi valórizációs intézkedések számára minden lehető megtenni, mert az a veszély fenyegeti, hogy azezüstbányáknak hétezer munkást el kell bocsátaniok.

A részvénytársaságok 1930. év első feléről szóló mérlegei már arany mérlegek lesznek

Rövidesen elkészül a mérlegvalódiság helyreállításáról szóló törvény

Megirtuk, hogy Madgearu pénzügyminiszter még ebben az évben életbe akarja léptetni az aranymérlegek felállításáról szóló törvényt.

A javaslat most van elkészítés alatt és az erre delegált speciális bizottság már tanulmányozta az arra vonatkozó külföldi törvénytípusokat. A készülő törvénnyel kapcsolatban a következőket sikerült megtudnunk:

Madgearu miniszter az elmúlt év folyamán, vagyis 1929-ben azért nem sürgette a mérlegvalódiság helyreállítását, amely szerint a nyilvános elszámolásra köteles vállalatoknak, bankoknak, részvénytársaságoknak, csak az aranyparitásnak megfelelően szabad felértékelniök a vagyonukat. mert

ez keresztezte volna az azóta életbeléptetett új adótörvényekre vonatkozó tervét.

Miután a pénzügyminiszter tervei szerint még ez év első felében lebonyolítást nyernek az 1930. évi adókivetések, a mérlegvalódiság helyreállítását, illetőleg az aranyértékű mérlegeket már az 1930. év első feléről készülő félévi mérlegekben viszi keresztül.

A mérlegvalódiság helyreállításával egyidejűleg intézkedik a kormány arról a tőkeminimumról is, amelyek mellett a fennálló részvénytársaságok tovább működhetnek és amelyek mellett új részvénytársaságok alakulhatnak. A pénzintézetek tőkeminimumáról a készülő törvény fog intézkedni.

Banca „Hermes” din Timișoara, a obținut concordat preventiv

Tribunalul Timișoara secția Dr. Teher-Vadasz a desbătut cererea de concordat forat a băncii „Hermes”. Sala a fost tixită de public, în special deponenții băncii reprezentati prin avocatul Weisz.

Reprezentantul băncii a arătat cu documente, că activele băncii sunt 34 milioane, iar pasivele sale de 52 milioane lei,

oferind un concordat de 50 la sută.

In numele creditorilor au vorbit avocatul dr. Porumb și medicul dr. Teleguț, acceptând oferta băncii.

Tribunalul retrăgându-se după scurt timp publică hotărârea sa admitând concordatul forat.

Üzletágai közé az érckereskedelmet is felveszi a kolozsvári tőzsde

Életrevaló terv, mely Kelet és Középeurópa érckereskedelmét akarja Kolozsvárra összpontosítani

A kolozsvári áru- és értéktőzsde megszervezésének munkálatai folyamatban vannak. Amint megirtuk, a tőzsde interimar bizottsága kibocsájtotta azokat a körleveleket, amelyekben felhívja az érdekelteket, hogy lépjenek be a tőzsde tagjai sorába. Az eddigi jelentésekből kitűnik, hogy

a tőzsde iránt óriási az érdeklődés

és a tőzsde működéséhez szükséges tőzsdetagok száma már is biztosítottnak tekinthető.

Addig is, amíg a tőzsde megkezdheti tényleges működését, az érdekelt vezető körök arról

tanácskoznak, hogyan lehetne a kolozsvári áru- és értéktőzsde jelentőségét minél jobban emelni és annak fontosságát minél teljesebbé tenni.

A tanácskozások során egy igen életrevaló terv merült fel, még pedig arra vonatkozólag, hogy

a kolozsvári tőzsde üzletágai közé vegye fel az érckereskedelmet is,

amellyel vezető szerepet vehetne ki magának Keleteurópa érckereskedelmében.

Európában ugyanis csak Hamburgban és Brüsszelen van érc-tőzsde és Kolozsvár kü-

lönösen alkalmas volna egy ilyen tőzsdei üzletág kiépítésére, mert Erdélyben van Európa egyik leggazdagabb ércvidéke, amelynek termékei

ugy mennyiségben, mint minőségben alkalmasak arra, hogy a tőzsdén a kereslet és kínálat alapjául szolgáljanak.

Mivel a jelenlegi két európai tőzsde forgalmát inkább csak Nyugateurópára korlátozza, a kolozsvári érc-tőzsde befolyása alá vonhatná Kelet és Középeurópát, amelynek ércüzlete ide koncentrálódna. Ez minden esetre emelné Kolozsvár gazdasági jelentőségét, különösen, ha tekintetbe vesszük, hogy a gabona és a fa tőzsdeforgalma is ide fog koncentrálni. Ha ehhez még hozzászámítjuk azt, hogy a kolozsvári tőzsde mellett jól működő tőzsdébiróság is lesz felállítva, feltehetően kiépíthető az érc-tőzsde.

Nagyvárad megkapta az árutőzsdét

A nagyváradai gazdasági körök akciója az árutőzsde engedélyezése érdekében sikerrel járt. A kereskedelmi és iparkamarák szövetségének vezetősége, mely a legfőbb véleményező szerv a tőzsdei kérdésekben, legutóbbi ülésén hozzájárulását nyilvánította a nagyváradai áru tőzsdéhez.

Az árutőzsde felállítására vonatkozó királyi rendeletet a hivatalos lap egyik közeli száma fogja közölni és ugyanakkor fogja a kormány is kinevezni a tőzsde interimar bizottságát is, mel yzttán hozzálát a tőzsde megszervezéséhez.

Tratativele comerciale cu Italia

Tratativele comerciale cu Italia se apropie de sfârșit. După informațiile noastre, proiectul de convenție se va încheia foarte curând.

Raportul trimes guvernului de comisia care tratează la Roma, arată că am putut obține unele avantagii la tariful de import al vitelor, dar n'am obținut nici o reducere la cereale.

In schimbul reducerilor pe care le-am obținut, noi am acordat unele reduceri la articolele din tariful vamal, relative la mătase.

Személyi változások az Astra Vagongyárnál

Az ASTRA Vagongyár Rt. átszervezésének következményeképpen az aradi üzemenél adminisztratív igazgatóságot létesített, amelynek vezetésére Molnár László mérnökigazgatót nevezte ki, aki eddig a bukaresti vezérigazgatóság kebelében működött. Petrescu Miklós mérnökigazgatót Aradról a brassói Romloc S. A. igazgatójának helyezték át és Gordos Alexandru mérnököt a brassói Romloctól Aradra neveztek ki műszaki igazgatónak.

Ne fogadjon el mást
Gladys cipőkrém
a legjobb!

NOTE

*

Simplificarea admnistrării întreprinderilor.

În ultimul timp pentru însă-
nătoșirea unora din întreprin-
derile noastre industriale, s'a
emis ideea unei reduceri de
capital.

Acționarii sunt în genere
împotriva unei astfel de mă-
suri care le împuținează pachet-
ul de titluri.

Conceptia aceasta este greși-
tă. Căci tot una este dacă acțio-
narul posedă două acțiuni din
1000 emise sau una singură
din capitalul înjumătățit la
500.

Este absolut egal pentru de-
ținător dacă posedă două ac-
țiuni lal un capital de un mi-
liard sau o acțiune la un capi-
tal de cinci sute milioane. A-
tunci de ce nu s'ar reduce ca-
pitalul la jumătate, preschim-
bându-se acțiunile în propor-
ția de 2:1, sau dacă s'ar crede
necesar dela 4:1?

Prin aceasta se obține conta-
bilicește o reducere a pasivului
din bilanț. Dacă după aceasta
intră bani noi, îndeosebi capi-
talul străin, în proporția am-
putată atunci este lămurit că
întreprinderea e pusă pe baze
sănatoase.

Organismul se întărește toc-
mai prin „cura de slăbire“,
hrana cea nouă îi infuză sân-
ge nou și el devine viguros.

În viitor nu mai trebuie să
existe un aparat administrativ
care să consume vloga unei în-
treprinderi industriale spre
paguba acționarilor ei. Tre-
buie o simplificare radicală a
administrației.

Dacă aceste cerinți impera-
tive ar fi înfăptuite, străină-
tatea ar avea curajul și încre-
derea de a da întreprinderilor
noastre industriale și miniere
bani de cari au o urgentă ne-
voie, atunci ele ar fi în stare
să se conducă după preceptele
moderne, occidentale, ar de-
veni un factor decisiv pentru
prosperitatea economică a
României.

De aceea, datoria Statului e-
ste să se intereseze de această
problemă vitală pentru eco-
nomia românească.

Criza din Ardeal.

În vechiul Regat se plâng de
criză. Dar situația mai tristă
este în Ardeal, unde criza în-
totdeauna a fost mai pronun-
țată, în urma vitregiei, cu ca-
re nouile provincii au fost ad-
ministrate.

În urma vitregiei cu care au
fost administrate nouile pro-
vincii chiar și prin politica de
reescompt, s'au evidențiat cele
mai acute crize, încât bănci
vestite și cu baze solide, au
fost târate în jene financiare.

Se speră însă, că Banca Na-
țională își va continua gestul,
pe care acuma îl încearcă în
crachul din Timișoara și Arad
și-și va schimba politica rezerva-
tă de reescompt de până a-
cuma față de Ardeal și Ba-
nat.

Intocmirea
noului cod de comerț

Consiliul Legislativ a terminat lucrările

Proiectul codului de comerț
a fost întocmit de Consiliul Le-
gislativ și a fost înaintat
Miercuri, d-lui Grigore Iunian,
ministrul de justiție.

Codul de comerț a preocupat
tot anul trecut secția II-a a
Consiliului Legislativ care, sub
președinția d-lui primpreședinte
I. Gane, a studiat toate legis-
lațiile străine în această mate-
rie. În proiectul codului sunt
introduse cele mai moderne
principii din codurile străine.

Mai ales în materia societă-
ților pe acțiuni, proiectul con-
ține importante reforme. Se
introduce sistemul societăților
cu răspundere limitată. Forma
această nu e cunoscută în Ve-

chiul Regat, ea există însă în
legislația bucovineană.

Tot Mercuri se va înmâna d-lui
ministru al justiției, partea I-a
din Codul Civil despre persoa-
ne și drepturile familiei precum
și partea doua care conține
dispozițiile relativ la obligații
și contracte.

Suntem informați că d. mi-
nistru al justiției va publica
aceste proiecte și totodată va
numi o comisie care să le
studieze.

Se crede că proiectul codu-
lui de comerț va fi prezentat
foarte curând Parlamentului în
forma lui actuală, comisia ju-
ridică urmând să-l studieze cu
deamănuntul.

Felosztatják
a mezőgazdasági kamarákat?

Mihalache földmivelésügyi
miniszter nézete szerint a mező-
gazdasági kamarák, amelyeket
a liberálisok hívtak életre,
megalakulásuktól kezdve egé-
szen a mai napig alig teltek
valamit a mezőgazdaság hely-
zetének javítása, a többterme-
lés és az állattenyésztés érde-
kében. Ezért a miniszter

a mezőgazdasági kama-
rák végleges felosztatá-
sát határozta el.

A mezőgazdasági kamarák
felosztatása után azoknak ha-

táskörét a megyei nagytanács
veszi át és annak egyik bizott-
sága

csakis mezőgazdasági
kérdésekkel fog foglal-
kozni.

Természetes, hogy a kor-
mánynak ez a lépése élénk
visszhangra fog találni. A föld-
mivelésügyi miniszter szerint a
mezőgazdasági kamarák meg-
szüntetésével milliárdos tétel
tűnik el az ország költségveté-
séből.

Elrendelték a Brașoveana Bank
kényszeregyezségét

A bank 100 százalékos ajánl hitelezőinek, akik február
22-én döntenek

A brassói Brașoveana Bank
és Kereskedelmi Intézet Rt. a
kényszeregyezségi eljárás meg-
indítását kérte a brassói tör-
vényeséken. A bank 1928 évi
mérlegét 1 millió lej részvény-
tőke és 277.000 lej tartalékok
mellett 136.667 lej tiszta nye-
reséggel zárta. Betétállománya
ekkor 7.266.278 lej volt, reesz-
komptja pedig 2.639.529 lejt
tett ki. Mérlegszerinti aktívái
11.382.346 lejt tesz ki. A bank
elnöke dr. Metianu Jenő, igaz-

gatója pedig Arseniu Vlaicu.

A bank ellen több türelmet-
len hitelezője az utóbbi napok-
ban erőlyesen lépett fel és
ezért a kényszeregyezség meg-
indítását kérte, amelyet a tör-
vényesék el is rendelt és a hi-
telezők értekezletét február
22-re tűzte ki. A bank hitele-
zőinek 100 százalékos egyez-
séget ajánl, költség és kamat-
mentesen, amelyet három év
alatt fizetne meg.

Trustul suedez de chibrituri, evită
intermediul comerțului engrosist în
valorizarea chibriturilor

Am anunțat la timp că trustul sue-
dez de chibrituri a „reorganizat“
comerțul de chibrituri, primind mo-
nopolul necesar în urma cărcia chib-
riturilor se desface de către acest
trust.

Trustul suedez desface chibrituri-
le prin expoziturile centralei zahă-
rului,

evitând complex intermedierea
comerțului engrosist

în desfacerea chibriturilor.

Trustul suedez de chibrituri, după

cum se vede, a căutat să facă econo-
mie, ca să nu acorde cele 2% din in-
casările brute, care se cuvin comer-
țului engrosist.

În urma noiei dispoziții, comer-
țul engrosist, care este în legătură
cu băcanii și altfel de mici comer-
cianți dela sate, nu are chibrituri în
depozite și astfel

comercianții din provincii sunt
nevoți să caute chibrituri la re-
gii

sau la engrosiștii de chibrituri. Lu-

erul este cam greu pentru că locuri
principale de desfacere nu prea sunt,
decât foarte puține, de pildă în Ar-
deal și Banat în total cam 15. Prin
urmare

comercianții din provincie sunt
nevoți să facă lungi drumuri
pentru a se aproviziona cu chi-
brituri,

din cari abea li-se acordă un rabat
de 10%, încât nu-și acopere nici spe-
sele de transport rin aceste procente.

Comerțul engrosist nici până în
prezent nu a fost prea preocupat în
desfacerea chibriturilor, dar mono-
polul a avut în fiecare comună mai
mare, câte un organ pentru desface-
rea produselor monopolului. Comer-
țul engrosist avea chiar și 5%, pe
când cel detailist avea 10% din des-
facerea produselor monopolice.

Trustul suedez, după cum se poa-
te constata, a căutat să facă econo-
mie de cele 5%, dar evitând comer-
țul engrosist, a provocat lipsă de
chibrituri, încât a contribuit la in-
tensificarea speculei cu chibrituri.

Situații aceasta nu poate să mai
dăinuiască, deoarece

nici trustul suedez nu poate a-
vea nici un interes, ca să se ivea-
scă lipsuri în aprovizionarea po-
pulației cu chibrituri,

provocându-se speculații.

Trustul de chibrituri să nu erue
deci cele 5% ce se cuvin comerțului
engrosist din desfacerea chibrituri-
lor și să nu evite intermediul comer-
țului engrosist.

Igy pártoljuk a hazai
ipart?

A belföldi ipar állami támo-
gatásával kapcsolatban sok vi-
ta folyik nálunk, de a konkluzió
mindig egy: az állami meg-
rendeléseknél elsősorban a bel-
földi ipart kell figyelembe ven-
ni és a külföldi iparnak abban
az esetben kell az állami meg-
rendelésekből juttatni, ha akár
mennyiség, akár minőség te-
kintetében a belföldi ipar nem
tudna eleget tenni a következ-
ményeknek. Ez az elv azonban
ugy látszik sehogysem akar ér-
vényesülni, legalább erre vall
az ország hidjavitási munkála-
tainak árlejtési eredménye. Ad-
dig ugyanis, amíg a belföldi
nehézipar csak 5000 tonna száll-
ítására kapott megrendelést,
a külföldi ipar részére 8000 ton-
na megrendelést juttattak.
Nem a vámtarifával kell vé-
deni a belföldi ipart, vagy leg-
alább is nem túlzott vámvede-
lemmel, amelynek a kereskede-
lem és a fogyasztás egyformán
érzi a kárát, hanem állami meg-
rendelésekkel, aminek sem a
fogyasztó sem a kereskedő nem
érzi hátrányát.

Dividendul societății
„A. E. G.“

Societatea „A. E. G.“ va distribui
pe 1929 un dividend de 9 la sută, fa-
ță de 8 la sută în 1928.

Beneficiul net al întreprinderii e
de 19.100.000 mărci, față de 16 mi-
lioane 500.000 în 1928. Comenzile se
ridică la 350 milioane, față de 385
în anul precedent, iar vânzările la
590 milioane, față de 500 milioane
în 1928.

Intocmirea regulamentului legii contractelor de muncă

Cum va fi ocrotit ucenicul

Ministerul muncii a întocmit regulamentul pentru aplicarea legii asupra contractelor de muncă.

Prin noul regulament patronul este obligat de a se dispensa de ucenic, dacă nu posedă un titlu de capacitate profesională și dacă nu e perfect sănătos.

Contractul de ucenicie are durata de maximum 4 ani; patronul fiind obligat să învețe pe ucenic profesia prevăzută în contract. Ucenicul nu poate fi pus să exercite decât acele munci sau servicii cari sunt în directă legătură cu profesia și care trebuie să fie proporționale cu puterea sa fizică sau intelectuală; ucenicul va avea dreptul la un concediu de 15 zile anual.

Contractul individual de muncă

În regulamentul întocmit, ministerul muncii a fixat și condițiile contractului individual de muncă, care hotărăște ca minorii sub vârsta de 18 ani impliniți, nu pot încheia contracte individuale de muncă, decât cu autorizarea părinților.

Patronul este obligat să îngrijească ca executarea muncii să nu aducă vre-o vătămare sănătății siguranței sau moralității salariatului.

Denunțarea contractului

Contractul individual de muncă cu durată nedeterminată, poate fi denunțat prin voința oricărei din părți, cu îndatorirea de a preveni pe celălalt de data încetării obligațiilor contractuale.

În cursul termenelor de preaviz, salariații, în vederea plasării lor, vor beneficia în afară de orele de repaus, de cel puțin 4 ore libere pe săptămână de lucru.

Totalul acestor ore nu va putea depăși 2 zile de lucru.

Toate contestațiile și litigiile născute din interpretarea și aplicarea contractului colectiv de muncă, sunt de competența jurisdicției profesionale respective.

În partea finală, regulamentul prevede atribuțiile ce vor fi îndeplinite de inspectoratele muncii, până la înființarea camerelor de muncă.

Banca Generală Ungară de Credit își mută sediul din România în Timișoara

Dl. Desideriu Ebner, director la filiala din Oradea-Mare a Băncii Generale Ungare de Credit, zilele acestea a fost în Timișoara, unde a studiat situația pieței financiare.

Cercurile inițiate sunt în măsură a ști, că dl. Ebner a fost în Timișoara, ca să studieze piața, fiind designat să ia conducerea filialei din Timișoara.

În cercurile financiare se anunță, că dl. Ebner, mutându-se în Timișoara, va rămâne ca director central al Băncii Generale Ungare de Credit în România.

Bursa din Cluj se va ocupa și cu comerț de metale

Un plan prin care se urmărește să se concentreze la Cluj comerțul de metale din Europa Centrală

Lucrurile întreprinse pentru organizarea bursei din Cluj, după cum am mai anunțat, continuă cu asidutate.

Din anunțările de până acum se poate constata

marele interes ce se manifestă pentru bursa din Cluj

de către toate păturile economice. În decursul consfătuirilor ce se convoacă mereu, s'a evidențiat și

planul de a se introduce și comerțul de metale

la bursa din Cluj.

În Europa numai la Hamburg și Bruxelles este bursă de metale și la fel o bursă de metale în Cluj, ar avea darul de-a concentra comerțul de metale în capitala Ardealului, care este foarte bogat în metale.

Bursa din Cluj ar avea înrăurirea de-a concentra comerțul de metale din Europa Centrală și Orient.

Uj érdekeltség a temesvári Viktória Tomp-és Kalapgyár R.-T.-nál

A temesvári Polgári Takarékpénztár R.-T. érdekeltségéhez tartozik a Viktória Tomp-és Kalapgyár Részvénytársaság. A gyárnak a már előzőleg folytatott tárgyalások eredményeképpen sikerült olcsó tőkét szereznie, amelynek révén mindennemű bankérdekeltségtől függetlenítette magát és most már mint teljesen önálló vállalat működik.

A Viktória Tomp-és Kalapgyár Rt. Schwarz Albert igazgató szakszerű és kitűnő veze-

tése mellett oly rohamosan fejlődött, hogy ma már százötven munkást foglalkoztat és a ami a termelést illeti, egyedüli Romániában, amely naponként 1500 kalapot állít elő. A Viktóriának mindennemű bankérdekeltségtől való függetlenítése az üzemben fennakadást egyáltalában nem okozott, sőt ellenkezőleg, a munka a gyárban fokozottabb mértékben folyik az egyre szaporodó rendelések kielégítésére.

Noui modificări la legea spirtului

Consiliul legislativ declară prevederile anti-constituționale

A fost împărțit la Cameră un proiect de lege pentru modificarea articolului 42 litera g din legea pentru represiunea fraudelor la băuturile alcoolice.

Acest proiect face o nouă repartitie a contingentului de spirt între fabricile agricole și fabricile industriale.

Se precizează anume că fabricile cari nu intră în Sindicat pierd drepturile la contingentare.

Se stabilește apoi următoarea repartitie a contingentului de spirt:

66 la sută între fabricile agrico-

le și 34 la sută între fabricile industriale.

Acest proiect fiind supus consiliului legislativ, s'a încheiat un proces-verbal care constată că dispozițiile manii sus menționate calcă articolele 5 și 29 din Constituție, cari proclamă dreptul de liberă asociație.

Deasemenea consiliul legislativ constată că

noul proiect calcă și articolul 177 din Constituție,

deoarece lovește și drepturile câștigate ale asociației sindicatului spirtului.

Dar asupra acestui proiect, vom reveni.

A Svéd Gyufatröszt kikapcsolta a közvetítésből a nagykereskedelmet és ezzel gyufahiányt idézett elő

Szerepet kell adni a nagykereskedelemnek is

Nemrégiben megirtuk, hogy a Svéd Gyufatröszt „átszervezte” a gyufaeladást. Eddig tudvalevőleg az állami monopól szervek hozták forgalomba a gyufát, most azonban, hogy a Gyufatröszt monopoliuma lett, a gyufa gyártása és forgalomba hozatala, a Tröszt reorganizálta a gyufakereskedelmet.

A Svéd Gyufatröszt a Cukorközpont kirendeltségei útján hozza forgalomba a gyufát és

a nagykereskedelmet teljesen kikapcsolta a termelés és fogyasztás közötti közvetítésből.

A Gyufatröszt ugyanis megakartá spórolni a nagykeres-

kedelemnek adandó hasznot. A kereskedelmi forgalomban csak a nagy bizományosok részére állapított meg a bruttó forgalomból 2 százalék jutalékot és 10 százalékot a kiskereskedelemnek. Ebből az a helyzet állott elő, hogy a fűszer és gyarmatáru nagykereskedelem amely közvetlen kapcsolatban áll a vidéki kiskereskedelemmel nem tart raktáron gyufát és így

a vidéki kiskereskedelem kénytelen azt a nagybizományosnál beszerezni.

Nem is volna semmi baj, ha ezek a bizományosok nem volnának kevesen, de Erdélyben és a Bánságban mindössze talán tizenötven vannak. A vidéki kiskereskedők és dohányárosok ha gyufát akarnak beszerezni, kénytelenek nagy távolságokra elmenni, viszont a nekik engedélyezett rabatt mindössze 10 százalék, amit felemésztettek a szállítási költségek.

A nagykereskedelem tulajdonképpen eddig is ki volt kapcsolva a gyufaelosztásból, azonban monopólnak minden járási székhelyen, sőt minden jelentősebb nagy községben is volt egy szerve, úgy hogy a nagykereskedelem közvetítésére tulajdonképpen nem is volt szükség. Igen fontos szerepe volt azonban a nagykereskedelemnek a gyufaelállításban a háborúelőtti években, amikor a gyufa nem volt állami monopólium.

Annak idején a gyufagyárak ugyancsak 2 százalékot fizettek az összforgalomból a nagybizományosoknak, 10 százalékot a kiskereskedőknek, de nem hagyták ki a közvetítésből a nagykereskedelmet sem, amely 5 százalék rabattot kapott.

A Svéd Gyufatröszt ezt az 5 százalékot akarta megspórolni és ezzel a távolabbi vidékeken mesterséges gyufahiányt idézett elő, amit egyesek úgy használnak ki, hogy magasabb áron árusítják. Ezen a helyzeten sürgősen változtatni kell, mert

a Trösztnek sem lehet érdeke az, hogy a fogyasztás ellátásában zavarok keletkezzenek,

ami alkalmas arra, hogy a fogyasztást csökkentse és hogy a zavarosban halászók visszaéljenek a helyzettel. Kapsolja be a Gyufatröszt a közvetítésbe a nagykereskedelmet is, ne sajnálja tőle az 5 százalékos rabottot, keres ezen felül is eléget a monopólium.

Uniunea Camerelor de comerț și concordatul preventiv

Uniunea Camerelor de Comerț și Industrie a întocmit un memoriu documentat cu privire la legea concordatului preventiv.

Memoriul a fost trimis Marți Ministerului de Industrie și Justiție.

Pe de altă parte, Ministerul de Industrie a însărcinat Contenciosul său să examineze memoriul și să facă un raport detaliat.

Tratativele italo-române

Ziarele anunță că tratativele italo-române pentru încheierea unei convenții comerciale progresează favorabil. Cele două delegațiuni au fixat punctele fundamentale ale convenției care asigură reciprocitatea de drepturi cetățenilor ce exercită un comerț sau o industrie pe teritoriile respective. De asemenea s'a stabilit reciprocitatea tratamentului fiscal.

Delegațiunile studiază acum un aranjament pentru traficul mărfurilor pe cale ferată.

Se crede că tratativele vor dura până la finele lunii Februarie.

Modificarea legii minelor

Din practica de până acum, dovedindu-se că funcționarea consiliului legii minelor e defectuoasă, în actuala sesiune se va depune un proiect pentru modificarea legii minelor, în ce privește consiliul.

Acest consiliu fiind alcătuit din nouă membri, nu se intru-nește nici odată în numărul necesar spre a se putea pronunța o sentință.

Modificarea se va face în sensul ca acest consiliu să fie compus numai din șapte membri, nu din nouă, cum a fost până acum.

Buzăban kevesebb, rozsan több az őszi vetésterület

A napokban tette közzé a mezőgazdasági kamarák központi szövetsége jelentését, az őszi vetésekről. A jelentés általánosságban megállapítja, hogy az egész ország helyzetét véve alapul, az őszi vetések eddigi állása jó, vannak azonban azonban vidékek, ahol az árpa és a búzavetések kevésbé sikerültek, mint az elmúlt esztendőben.

A kamara jelentése szerint Erdélyben az őszi búzával bevetett terület 940 ezer hektár, a Regátban 1.534 ezer, Besszarábiában 453 ezer, Bukovinában 25.400 hektár.

Rozs: Erdélyben 73 ezer, Regátban 127 ezer, Bukovinában 25 ezer, Besszarábiában 133 ezer.

A mezőgazdasági kamara számításai szerint 1929 őszén 2.730 ezer hektárt vetettek be búzával, az 1928 évi 2.853 ezer hektárral ezekben, vagyis 123 hektárral kevesebbet. Rozsan ezzel szemben többet vetettek be, amennyiben az 1929 évi bevetett terület 359 ezer hektár, szemben az 1928 évi 284 ezer hektárral.

Árpában és repcében nincs változás. Árpában a bevetett terület 130 ezer hektár, repcében 17 ezer.

A jelentéshez megjegyzésként hozzáfűzhetjük, hogy nálunk épen a fordítottja történt annak, aminek történnie kellett volna, mert ha a mezőgazdák felvilágosították volna arról, hogy a rozs világszerte egyre kedvezőtlenebbé válik, egyrészt mert ez a gabona egyre jobban kiszorul az élelmezésből, másfelől pedig a termelés megháldja a szükségletet, akkor a mezőgazdák több búzát és kevesebb rozst vetettek volna el ősszel.

„Institutul Bancar Român” se transformă în credit ipotecar rural

D. C. Argetoianu va propune utilizarea „Institutului Bancar Român” pentru creditul ipotecar rural și imobiliar în această operație a 50 de milioane mărci aur — adică două miliarde lei.

D. C. Argetoianu caută a convinge pe d. Guttman de necesitatea acestei transformări a „Institutului Bancar Român”, căci folosul pentru economia națională ar fi real.

În același timp „Institutul Banca Român” devenind un credit ipotecar rural înainte de înființarea mult întăritului „Credit Agricol” preconizat de guvern, ar avea și o semnificație politică.

În cazul când d. Guttman nu va accepta punctul de vedere preconizat, d. C. Argetoianu, va demisiona din postul de președinte al Societății Bancare Române.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank hét pengő osztalékot fizet

Weisz Fülöp elnök 70 éves jubileuma

Weisz Fülöp, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank elnökének, 70 éves jubileuma egybeesik az intézet 88-iki közgyűlésével. Weisz Fülöp elnök Európa egyik legnagyobb koncepcióju bankvezére, akinek irányítása mellett fejlődött naggyá a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, amely Közpeurópa vezetőintézete lett.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatósága január 18-án ülést tartott, melyben megállapította, hogy az 1929. üzletév

a múlt évi nyereségát-hozattal együtt 6 millió 9.140.95 pengő tiszta nyereséggel zárult,

szemben az 1928. évi 5.805.157.60

pengővel. Az eddigi gyakorlatnak megfelelően több, már lebonyolított üzlet nyereségének elszámolása későbbi időpontra tartatott fenn.

Elhatározta egyben az igazgatóság, hogy a február 4-én, délután fél 5 órára egybehivandó 88. rendes évi közgyűlésnek javasolni fogja, hogy

az 1929. évi osztalék kifizetésére részvényenként 7 pengő,

a különböző tartalékalapok javadalmazására 1.300.000 pengő, a múlt évben 1.200.000 pengő, a hivatalnoki segélyalapok javadalmazására pedig 60.000 pengő fordítottassék.

BILANȚURI NOU

Banca Economică din Timișoara

în bilanțul încheiat, evidențiază, că are baze solide pentru a-și continua dezvoltarea.

Banca Economică din Timișoara, fuzionând cu „Banca de Credit din Banat”

și-a dublat capitalul social

în anul trecut, împreună cu alte poziții.

Increderea pe care o manifestă publicul față de „Banca Economică” se evidențiază și prin sporirea continuă a depunerilor.

Față de profitul de trei milioane din anul trecut, institutul

în acest an a realizat un beneficiu de 5 jum. milioane

lei.

Conducerea binechibzuită o garantează dl Eugen Nyiri, directorul general al băncii.

Banca Economică din Deva

în bilanțul din acest an, în urma conducerii chibzuite,

a ajuns printre primele bănci din provincie,

înregistrând pe lângă un capital de trei milioane și rezerve de 2.560.000 lei,

un profit net de 1.682.238 lei, având la depuneri aproape 34 milioane lei.

Din profitul realizat, după repartizarea rezervei,

se vor achita acționarilor 832.238 lei,

repartizându-se câte 110 lei după fiecare acție.

Institutul îl conduce cu mare pricepere dl Sigismund Blum, director general, care servește suficiente garanții pentru continuarea dezvoltării institutului.

Mérleg figyelő

A temesvári Közgazdasági Bank mérlege

az elmúlt év üzleti eredményéről elkészült. A mérleg számadatai beszédes bizonyítéka annak, hogy szolid alapon nyugvó vezetés mellett még oly viharos pénzügyi viszonyok közepette miként gyümölcsözteszhető a részvényesek és betevők vagyona veszély nélkül. A közgazdasági Bank a Bánáti Hitelbankkal fuzionálva az elmúlt évben

megkészszerzte alaptőkéjét és ennek megfelelően

egyéb tételei is nagy emelkedést mutatnak.

A közönség bizalmát főként a betétállomány nagysága mutatja. Ez a tavalyi 89 millióról 154 és fél millióra emelkedett. Mérsékelt kamatozású ki helyezések mellett és a tartalékalapok kellő dotálása mellett is az intézet a tavalyi hárommillió lej nyereséggel szemben

az idén öt és félmillió lejt mutat ki.

A további szolid vezetést Nyiri Jenő vezérigazgató személye

garantálja, akinek szaktudása konziliáns üzleti elvei és nem utolsó sorban munkatársainak helyes megválasztása biztos záloga az intézet további szép fejlődésének és prosperitásának.

A dévai Közgazdasági Bank Részvénytársaság

mérlegét lapunk mai számában közöljük. Az intézet szolid és szakavatott vezetése folytán

a vidéki bankok között elsőhelyre került

és mérlegében hárommillió lej alaptőke és 2 millió 560 ezer tartalékok mellett (a kétes követelések tartalékalapja az idén már másfél millióra emelkedett) 1.682.238 lej tiszt nyereséget mutat ki. Az intézetnél közel 34 millió lej idegen tőke van kamatozásra elhelyezve, betét és folyószámlán. A tartalék dotálása után fenn maradó 832.238 lej nyereség kerül felosztásra 6000 részvény között

részvényenként 110 lej nettó osztalékkal.

Az intézet élén Blum Zsigmond vezérigazgató áll, akinek szakavatottsága és üzleti koncepciója garancia a dévai Közgazdasági Bank Rt. tovább fejlődéséhez.

Conducătorii sucursalelor Societății Bancare Române în Ardeal

Odată cu ratificarea fuziunii Băncii de Credit din Transilvania și Societatea Bancară Română, s'a hotărât ca

ca activele și pasivele Băncii de Credit din Transilvania

să fie preluate de Societatea Bancară Română.

Director al sucursalelor din Ardeal a fost numit d. Gavril Fejér, fostul director general al Băncii de Credit din Transilvania. Subdirectori au fost numiți la sucursala din Arad d-nii Iosif Sadl, Iuliu Kisztez, și Eugen Porzsozt; la sucursala din Brașov d. Micșa Goldmann, la sucursala din Deva au fost numiți procuriști d-nii Albert Komjati și Oscar Zeitter.

! Pyram-Pasta tubusban fénysítí és festi a legkényesebb cipőket „LEDA” Timișoara. Autókat, bőröket, tömegárut legjobban a „LEDA” vegyészeti gyár által készített „CELLOLÉDIN” Spritzakkal festhet. Kérjen ajánlatot.

„LEDA”

fabrica de prod. chimice s. a.

TIMIȘOARA

Citiți „Lemnul”

Importante adeziuni din Ardeal la bursele din Cluj

D. Căciulă despre realizările practice de până acum în interesul celor două instituțiuni noi înființate la Cluj: bursa de efecte și bursa de Mărfuri, declară următoarele:

— Mă întorc acuma din Sibiu, unde am tratat cu președintele „Solidarității”, Asociația Generală a Băncilor Românești din Ardeal. Tot acolo am tratat și cu directorul celor mai importante instituțiuni financiare săsești. Din ambele părți am primit asigurări, că

toate băncile românești din Ardeal ca și băncile săsești din Ardeal vor aderă la bursa de efecte

cu alte cuvinte se vor înscrie ca membri ai noiei burse de efecte din capitala Ardealului. In acelaș timp

am reușit să obținem concursul tuturor băncilor ungurești din Ardeal,

prin glasul președintelui Sindicatului Băncilor Maghiare din Transilvania.

Este acesta un rezultat foarte important pentru dezvoltarea viitoare a bursei de efecte din Cluj, căci asta înseamnă, că de pe acuma este asigurată funcționarea normală a Bursei.

Păcat numai că după 10 ani de eforturi, de intervenții, de rugăminți, numai anul acesta s'a putut înfăptui vechea noastră dorință de a avea în centrul Ardealului o bursă de efecte și o „bursă de mărfuri”.

Încă acum 10 ani s'a arătat din partea conducătorilor finanței și industriei din Ardeal că starea economică deplorabilă din provincia transilvăneană impune urgenta înființare a unei burse de efecte și de mărfuri la Cluj, fiind unul din principalele mijloace cari pot contribui cu efect la sanarea vieții economice și financiare din Ardeal.

— „Cum tendința noastră trebuie să fie industrializarea Transilvaniei, provincie, a cărei sol și subsol posedă bogății imense și toate condițiunile naturale ale unei industrializării, iată de ce trebuie să ne dăm toată silința ca să avem în centrul Ardealului acele instituțiuni cari înlesnesc opera de industrializare.

Bursa care va funcționa la Cluj, în timpul cel mai scurt va nivela prețurile de piață și va pune capăt speculei clandestine.

Bursa va fi un regulator al vieții economice și unul din factorii principali de dezvoltare financiară și economică a provinciei noastre.

— Noi vedem totodată în bursa de mărfuri și în bursa de efecte mijlocul cel mai eficient de a lega viața noastră financiară și economică de traficul mondial. Cu ajutorul celor două burse

se va putea regula exportul și importul,

și tot ele vor putea evidenția surplusurile și lipsurile țării.

Cine nu știe apoi că în Ardeal sunt o mulțime de întreprinderi industriale și comerciale, bănci, ale căror acțiuni și scrisuri funciare sunt prea puțin cunoscute la Bursa din

București și apoi distanța e prea mare până la București și deci

bursa din București e neaccesibilă pentru negocierile acțiunilor

și scrisurilor funciare din Ardeal.

Iată atâtea și atâtea motive care face să sperăm că Bursa de efecte și bursa de mărfuri din Cluj vor da un nou impuls vieții economice și financiare din Ardeal.

A Hermes-bank 50 șazalékos egyezségi ajánlatát elfogadták a hitelezők

A törvényszék hozzájárult a Hermes-bank kényszeregyezségi kérelméhez

Szombaton tárgyalta a temesvári törvényszék a Hermes-bank kényszeregyezségi kérelmét. A bank képviselőiben Weiss Artur dr. bejelentette, hogy a bank összes hitelezőinek

50 șazalékos kvótát ajánl föl,

amelyet két egyenlő évi részletben fizetne meg. Az első részlet a jogerőre emelkedéstől számítva egy év múlva esedékes. Ha a vagyon értékesítése nagyobb összeget eredményezne, mint amennyire számítanak, úgy ez a többlet is a hitelezőket illeti. A bank fenntartja magának azt a jogot, hogy a kényszeregyezségi eljárás folyamán ajánlatát olyanképpen módosítsa, hogy a betétesek 20.000 lejig száz százalékos, 50.000 lejig 70, továbbá

100.000 lejig 60 és 100.000 lejen felüli betétek után 50 százalékos kapjanak.

A betétesek képviselői bejelentették, hogy ügyfeleiknek nincs kifogása a kényszeregyezés ellen, de azon két feltétellel hogy

a törvényszék kötelezze a bankot az utóbbi ajánlat betartására

és kamatok fizetésére is, amennyiben a banknak ismét alkalma lenne ténykedését újra felvenni.

A bíróság hosszas tanácskozás után megállapította, hogy a bank ajánlata megfelel a törvényes követelményeknek és ezért elvben hozzájárul a kényszeregyezségi eljárás megindításához.

A hitelezők értekezlete március 6-án délelőtt lesz.

Modificarea contingentului spirtului

Un proiect de lege din inițiativa parlamentară

La Camera s'a depus un proiect de lege pentru modificarea articolului 42 din actuala „lege pentru represiunea fraudelor în comerțul și fabricația băuturilor alcoolice” în sensul următor: „Contingentul global al spirtului se fixează la cantitatea corespunzătoare consumului general al țării.

Contingentul global stabilit de ministerul de finanțe se va

impărți între fabricile agricole de spirt (definite, prin regulamentul acestei legi) cu 66% și celelalte fabrici de spirt (industrial) cu 34%.”

Chestiunea prezentând o deosebită importanță pentru problema alcoolului în România, vom trata-o pe larg în numărul viitor, întrucât ziarul nostru și-a spus punctul de vedere în această privință.

Uj törvényjavaslat készült, mely egészen megöli a szeszipart

Az ipari szeszgyárak rovására nagy előnyben részesíti Mihalache javaslatát a mezőgazdasági szeszgyárakat

A kormány meglepetésszerűen törvényjavaslatot terjesztett a parlament elé a szeszgyártás eddigi kontingentálásának módosításáról.

A törvény súlyos intézkedéseket tartalmaz az ipari szeszgyárak ellen

és azokat valósággal egzisztenc-

ciájukban veszélyeztetik. A törvény szerzője Mihalache földművelésügyi miniszter, aki a javaslat indoklásában kifejti, hogy a szesz előállításának a mezőgazdasági és ipari gyárak közötti megosztása 1924-ben történt, még pedig a mezőgazdasági gyárakra kedvezőtlen módon.

A mezőgazdasági szeszgyáraknak évenként 600—1200 hektoliter szeszt kell termelniük,

ha egyéb hivatásainak, mint például állattenyésztés, burgonyatenyésztés, eleget akarnak tenni. A szeszfogyasztás visszahanyatlása pusztulással fenyegeti a mezőgazdasági gyárakat, — mondja Mihalache — amennyiben a kontingentálás meg nem változik.

Az indoklás rámutat ezután arra, hogy

az ország évi szesztermelése százezer hektolitert tesz ki.

A fennálló 153 mezőgazdasági szeszgyárnak ebből minimálisan hatvanhatezer litert kell előállítani ahhoz, hogy a gyárak egzisztálhassanak.

A törvény ennek következtében kimondja, hogy az ország szesztermelésének 66 százalékát a mezőgazdasági, 34 százalékát az ipari szeszgyárak fogják előállítani.

Megbízható helyről származó értesüléseink szerint az ipari szeszgyárak erőteljes akcióba kezdenek a törvényjavaslat ellen, amely megvalósulása esetén alapjaikban rendíti meg az ipari szeszgyárakat.

Fabrica „Victoria” din Timișoara a înceiat o nouă tranzacție

Fabrica de pălării „Victoria” din Timișoara, cointeresată „Băncii Civile”, în urma tratativelor întreprinse, a reușit să obțină capital ieftin și astfel să-și asigure independența, care până acuma era angajată de bănci.

Fabrica „Victoria” sub conducerea dlui Albert Schwartz, continuă să se desvolte repede, încât în prezent are 150 lucrători.

Oradea a primit autorizație de bursă

Acțiunea pornită de către reprezentanții vieții economice din Oradea-Mare, în fine a înregistrat succesul dorit, întrucât guvernul a autorizat înființarea unei burse în Oradea-Mare.

Bursa se va începe să se organizeze în scurt timp, după ce ordinul de înființare va apare în „Monitorul Oficial”.

A Banque de Crédit de Prague fiókot nyit Bukarestben

Pénzügyi körökben biztosan tartja magát az a hír, hogy a prágai Banque de Crédit, amely Csehszlovákia egyik jelentős pénzintézete, közelebről megnyitja fiókját Bukarestben. Csehország és Románia között a külkereskedelmi kapcsolat egyre intenzívebbé válik és a prágai pénzintézet bukaresti fiókját utján akar bekapcsolódni a román—cseh külkereskedelem finanszírozására.

Készül a román-olasz kereskedelmi szerződés

Az Olaszországgal folyamatban levő kereskedelmi tárgyalások jelentős mértékben haladnak előre. A kereskedelmi szerződés a két állam között rövidesen aláírásra kerül. A Rómában tárgyaló román bizottság jelentést küldött a kormánynak, amely szerint Románia jelentős vámkedvezményt ért el az élőállatok olaszországi bevitelénél, viszont Olaszország hajlandó engedményeket tenni a gabonára megállapított beviteli vámoknál. Rekompenzáció képpen Románia az olasz selyem behozatali vámjánál tett engedményeket.

Lengyelország vámot emel

Egészen eredeti formáját változtatta a vámemelésnek Lengyelország, mely nem a vámtarifát, hanem az adótörvényeket akarja úgy megváltoztatni, hogy kiegyenlítő-adó címen minden behozott árut hat százalékos értékadóval terhel meg. Ezzel egyidejűleg tervehette, hogy a kivitel elősegítésére a nagykereskedelmet terhelő forgalmi adót fél százalékra szállítja le, sőt a mezőgazdasági termények kivitelénél a forgalmi adót teljesen megszünteti. Ezzel az új rendszerrel Lengyelország kettős célt gondol elérni: megnehezíti a behozatalt és elősegíti a kivitelt. Kérdés azonban, hogy az ilyen rejtett vámemelést szó nélkül fogják-e hagyni a lengyel importban érdekelt külföldi államok.

Svájci mintára szervezik át a postát?

Andronescu postai vezérigazgató visszatért svájci útjából, ahol a svájci posta szervezetét tanulmányozta. A vezérigazgató kijelentette a sajtó képviselői előtt, hogy a romániai postát svájci mintára fogják a közel jövőben átszervezni. Ebből a célból már tárgyalásokat is folytatott érdekelt körökkel s ezzel kapcsolatban Svájból postai szakértők érkeznek az országba, akik útmutatásokat fognak adni az átszervezés tekintetében.

Európa első bortőzsdéje

A napokban nyílt meg hivatalosan Milanóban Európa első bortőzsdéje. A bortőzsdé mint a milánói árutőzsdé borosztálya fog szerepelni és célja, hogy az olasz bor értékesítést egészséges irányba terelje. Két típust állapítottak meg, mint szokványminőséget: 1. vörös asztali bor, 2. kevert bor. A típusok pontosan körül vannak írva, meg van határozva minőségük alkoholtartalmuk, savtartalmuk és cukortartalmuk. Valószínűnek látszik, hogy ha a milánói kísérlet eredményes lesz, a többi bortermelő államok is felállítják a maguk bortőzsdéjét.

Bunurile „Lloydului Român” sechestrare și în Brașov

In cercurile economice din Brașov a produs mare surpriză știrea, că Tribunalul din Timișoara a cerut celui din Brașov să aplice sechestru pe toate bunurile, pe cari societatea „Lloydul Român” din

Timișoara le are în Brașov, această societate fiind în faliment.

In legătură cu această societate este vorba, că în Brașov vor mai ajunge în faliment zilele aceste alte patru firme.

Camera de Comerț din Cluj pentru organizarea comerțului din Ardeal

Chestiunea burselor — Controlul inscripțiilor de firme — Incurajarea noilor construcții

In sala festivă a Camerei a avut loc o ședință importantă a consiliului de administrație al Camerei de Comerț și Industrie.

Ședința a fost prezidată de președintele Camerei d. inginer I. F. Negruțiu.

Au fost de față foarte numeroși membri.

După ce comitetul de direcție și-a depus raportul care a fost citit de d. secretar general, Nicolae Căciulă, s'a luat în discuție chestiunea burselor de efecte și mărfuri, cari vor funcționa cu începutul luni Martie. D. Căciulă a arătat toate demersurile ce s'au făcut pentru organizarea cât mai bună acestor importante instituțiuni, chemate să învieze viața economică a Ardealului. Până acum s'au înseris atâția membri la bursa de efecte ca și la bursa de mărfuri, încât e asigurat bugetul celor două burse pe anul 1930.

Controlul inscripțiilor pe firme

S'a luat în discuție apoi chestiunea controlului inscripțiilor pe firmele comerciale. Cum legea industrială în vigoare în Ardeal dispune ca industriașul sau negustorul nu poate folosi pe firma sa, în imprimare sau inserate sale indicațiuni sau date cari nu corespund cu starea de fapt a afacerii, de aceea Camera de comerț ținând seamă de principiul acesta precizat și în legea industrială în codul comercial, va exercita de acum înainte un control foarte ri-

guros în ce privește exactitatea inscripțiilor pe firmele comerciale, avertizând proprietarii acelor firme cari sunt în contracte cu dispozițiile legilor, că până la un anumit termen să înlăture toate inscripțiile cari nu corespund cu starea de fapt a firmei lor, altfel se va face denunț la tribunalul firmelor pentru aplicarea sancțiunilor.

Incurajarea construcțiilor

O altă chestiune interesantă care s'a luat în discuție e chestiunea încurajării noilor construcțiuni. In această privință s'a citit o propunere pentru dezvoltarea construcțiilor înaintate de d. dr. Sigismund Gall, membru în consiliul de administrație al Camerei. S'au acceptat în unanimitate propunerile dlui Gall, care între altele cuprind și următoarele inovațiuni în raporturile între proprietari și chiriași:

Să se accelereze procedura la cereri de evacuare în cazul când chiriașul nu plătește chiria. In acest scop, să se institue o secție separată la judecătorii, care să se ocupe exclusiv cu diferendele între proprietari și chiriași. In caz de neplată a chiriilor să se dea termen de discuție de 8 zile, adică dela data înaintării cererii.

In cazul când contractul de închiriere a expirat și chiriașul nu vrea să se mute, la cererea proprietarului, un astfel de chiriaș să poată fi evacuat cu ajutorul poliției.

Hogyan szabályozza Ausztria a részletüzletet?

Szabályozni kell nálunk is a részletüzletet

A részletüzlet szabályozása már régen aktuális nálunk. A fogyasztási krízis fokozódásával egyre jobban előtérbe lépett a kereskedelemben a részletüzlet, hogy szükségszerűleg azoknak a rétegeknek is lehetővé tegyék a beszerzéseket, amelyek nincsenek abban a helyzetben, hogy azonnali fizetés mellett elégték ki igényeiket.

Egyre másra alakultak vállalkozások és üzletek, amelyek kizárólag a részleteladásokra voltak bázisra. A nagy versenyben aztán az ügynökök légiói árasztották el a piacot és keresték fel a polgári családokat. Ezek az ügynökök, ugyan-

ezt lehetne mondani a részletüzletekről is, nem mindig tartották szem előtt a vevő érdekeit és bizony gyakran olyan árut sóztak a vevők nyakába, amely

sem minőségben, sem pedig árban nem állottak a reális nivón.

Ezeket a részletüzleteket egy kicsit megrostálta a gazdasági válság, ezenkívül kiszorította őket is, hogy ma már majdnem minden jelentősebb erdélyi és bánági városban tömörültek és közös eladási irodát létesítettek maguk a kereskedők. Ezek az eladási központok a vevőre és a kereskedőre egy-

aránt kedvező feltételek mellett adnak árut részletfizetésre a vevőknek. A helyzet ennek ellenére sem mondható olyan konszolidáltnak, hogy a régen aktuális részletüzletnek modern elveken alapuló szabályozásáról el lehetne tekinteni. Visszaélések ma is történnek és ezeknek

a visszaéléseknek a megátalására nem alkalmasak a jelenleg érvényben lévő törvényes intézkedések.

Példaképpen említjük meg, hogy Ausztriában is most van folyamatban egy új részletüzlet törvény megalkotása, amely többek között az alábbi intézkedéseket tartalmazza:

A részletfizetésre átvett áru minősége ellen a vevő az áru átvételétől számított félévén belül minőségi kifogást emelhet.

Szigoru szabályokat tartalmaz az új javaslat az olyan részletüzletekre, amelyeket a kereskedő ügynöke köt. Az ilyen részletüzletnél a vevőnek az áru átvétele után is joga van minden megokolás nélkül, 24 órán belül stornirozni az üzletet.

Ha a vevő nem tartja be pontosan a részleteket, az eladónak csak akkor van joga az egész hátralékos összeget egyszerre követelni, ha a vevő

az átlagos összegnek legalább a kétszeresével van még tartozásban,

de még ekkor is nyolc napos haladékot kell adni a vevőnek.

A részlettörvény kedvezményei és különleges védelme csak az olyan részletüzletekre vonatkozik, amelynél a vételár nem haladja meg a 3000 schillinget. Ez a korlátozás abból a helyes megfontolásból indul ki, hogy ilyen magas vételárnál csak olyan vevők jönnek tekintetbe, akiket már nem kell megvédeni a részlettörvény különleges intézkedéseivel.

Ugyancsak nem tartoznak a részlettörvény védelme alá azok az eladások sem, amelyeknél a megállapított részletfizetések száma nem több háromnál.

Nem valószínű, hogy a mi speciális viszonyainkban applikálni, lehetne eredményesen az osztrák részlettörvény javaslat rendelkezéseit, éppen ezért egy olyan speciális bizottságot kellene delegálni a román részlettörvény javaslat ki dolgozására, amelyben egy kereskedelemből, mint a fogyasztóközönség képviselve van.

A bánági bányakerület

Az ipari és kereskedelemügyi miniszterium most osztotta be az országot a tartományi igazgatóságok kerületének figyelembevétele mellett bányakerületekre. A bánági bányakerület székhelye továbbra is Oravica maradt és az egykori bányakapitányság hatásköre Nagyváradig terjed.

Noui cereri de concordat în Ardeal

Săptămâna trecută s'au introdus următoarele cereri de concordate preventive în Ardeal și Banat:

Ioan N. Jilescu Cluj, comerciant de automobile, a cerut concordat preventiv cu un pasiv de 3.370.010 lei față de activul de 3.384.151 lei. Oferă o cotă de 50 la sută plătitibilă în 3 ani.

Frații Mártonffy blănari din Cluj au cerut, după cum se știe un concordat preventiv. Ei prezintă un pasiv de 15 milioane, față de un activ de 8 milioane lei. Oferă o cotă de 50 la sută plătitibilă în trei ani.

Tribunalul a convocat pe creditorii la 25 Ianuarie.

Firma Winternitz din Timișoara a făcut cu creditorii o convenție extra judiciară. Plătește datoriile ei de 8 milioane lei, în 24 de rate lunare.

Cererea firmei S. Metz Succesori din Timișoara, relativ la concordat preventiv a fost aprobată. Datoriile existente sunt de 12.675.955 lei. Cota acceptată este 82 la sută.

Cererea moarei Teresiana din Băcicăreul Mic jud. Timiș-Torontal pentru introducerea concordatului preventiv, a fost aprobată. Cota acceptată e de 50 la sută.

Ludovic Herca, ferărie din Oradea-Mare, a cerut concordat preventiv. Activul e de 1 milion 200.000 lei, iar pasivul circa două milioane. Oferă o cotă de 50 la sută plătitibilă în 12 rate lunare.

Succesorii Tauge, comercianți de textile din Aiud, au încetat plățile. Firma există de 40 ani. Proprietarii vor oferi cota după ce vor aleațui situația aversei.

Ștefan Kuboszek din Răsbieni a încetat plățile. Pasivul e de 2 milioane lei. Oferă o cotă de 40 la sută.

Firma Emanuel Gerő din Diosegru-Bihorean jud. Bihor, a cerut concordat preventiv. Activul este de 492.000 lei iar pasivul 750.000 lei. Oferă 50 la sută.

Olvassa a

Lemnul-t

Nouile regiuni miniere

Până la întocmirea unui regulament, întreg teritoriul țării a fost împărțit în 7 regiuni miniere.

Hotarele acestor regiuni sunt limitele directoratelor locale, din București, Cernăuți, Chișinău, Cluj, Craiova Iași și Timișoara.

Fiecare regiune minieră va fi condusă de către șeful secțiunii miniere regionale (autoritățile miniere regionale) trec asupra secțiunilor miniere cari vor funcționa pe lângă directoratele miniere locale.

Comisiunile regionale de judecată prevăzute de art. 149 din legea minelor, vor funcționa pe lângă secțiunile miniere arătate mai sus, șefii secțiunilor fiind membri ai comisiunilor în locul directorilor regionali cum prevede legea minelor.

Cărțile miniere înființate prin art. 162—165 și cărțile miniere speciale prevăzute de art. 244 din legea minelor vor fi de asemenea ținute la secțiunile miniere.

Inspectoratele miniere.

Direcțiunile miniere regionale actuale se transformă în inspectorate miniere.

Teritoriile directoratelor miniere locale se împart în inspectorate, subinspectorate și școale miniere din cari:

Directoratul Ministerial local Cluj.

1. Inspectoratul minier **Baia Mare** pentru județele: Maramureș, Năsăud, Satu-Mare, Sălaj și Someș.

2. Inspectoratul minier **Alba** pentru partea județului Alba, care se întinde spre nord de râul Mureș, în afară de plasa Ighiu, partea județului Hunedoara dela nord de râul Mureș, în afară de plasa Geoagiu și județul Turda.

3. Inspectoratul minier **Zlatna** pentru județele: Cluj, Mureș, Târnava-Mare, Târnava-Mică, Odorheiu, Sibiu, Făgăraș, Brașov, Trei-Scaune. Ciuc partea dela sud de râul Mureș a județului Alba și plasa Geoagiu din județul Hunedoara.

4. Inspectoratul minier **Petroșani** pentru partea dela sud de râul Mureș din județul Hunedoara.

Directoratul Ministerial local Timișoara.

1. Inspectoratul minier **Oraș** pentru toate județele cari

fac parte din acest directorat. Directorul ministerial local **Cernăuți** va avea numai secțiunea minieră depe lângă directorat astfel cum se prevede în legea pentru organizarea administrației locale și în legea pentru organizarea ministerelor.

A tengeritermés világstatisztikája

A fontosabb tengeritermelő államok a legújabb természetbeclések alapján a következő tengeritermést mutatták ki a múlt évi eredménnyel összehasonlítva:

	1929-ben millió mázsában	1928-ban millió mázsában
Románia	61.0	27.6
Jugoszlávia	40.8	18.2
Olaszország	21.1	16.5
Magyarország	19.5	12.6
Bulgária	9.2	4.6
Spanyolország	6.4	5.3
Európában össz.	158.0	84.8
Egyesült Államokban	665.7	721.3
Argentiniában	58.9	77.7
Délafrikában	16.9	17.2
Összesen:	899.5	901.0

Ebből a statisztikából kitűnik, hogy amíg Európában a tengeri termés 73.5 millió métermázsával volt több az 1929 évben, mint 1928-ban, addig a világ többi termelő államaiban 1929-ben mindennél kevesebb volt a termés, úgy hogy végeredményben 1.5 millió métermázsával kevesebb volt a hozam, mint 1928-ban. Eppen ezért az európai tengeritermő államok ebben a kampányban sokkal nagyobb jelentőséggel bírnak, mint az előbbi években. Az Egyesült Államok tengeritermése ezuttal legfeljebb a belső szükséglet fedezésére lesz elegendő, míg az előző évben jelentős mennyiséget exportált az európai piacokra. Epen ezért a tengeriarakban feltétlenül be kell következnie a javulásnak.

Sucursale „Luca P. Niculescu” din Brașov în insolvență

Sucursala „Luca P. Niculescu” din Brașov, reprezentată prin comerciantul I. Munzianu, a cerut concordat preventiv pentru un pasiv de 12 milioane și un activ de 7 milioane lei.

Firma se oferă să plătească creditorilor 50 la sută în termen de trei ani, ceiace creditorii primind, tribunalul a admis concordatul.

Kolozsvári Takarékpénzt. és Hitelbank Részvénytárs.

Cluj, Piața Unirii (Mátyás király-tér) 7

Fiókjai: Décs, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely és Nagyváradon. —

Saját tőkéi 85 millió lej

Minden bankügy-
letet legelő-
nyösebben
végez.

Engedélyezett
devizahely.

Áruraktárai
a vasút
mellett

Betéteket
elfogad

Artifical Intézetek:
Torda-Aranyos Vármegyei
Takarékpénztár Rt. Torda
Alsófehérvári Takarékpénztár Rt. Gyulafehérvár
Magyarországi Takarékpénztár Rt. Nagyenyed Udvarhely-
megyei Takarékpénztár Rt.
Székelyudvarhelyen
Sz. Kerestúrton, Szászré-
gényvidéki Takarékpénztár Rt.
Bank Rt. Biharmadon és Nép-
véri Hitelbank Rt. Szamosújvár

„Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság”

Organ al Industriei, Comerțului și Finanței din Ardeal și Banat. — Erdély és Bánát ipari, kereskedelmi és pénzügyi szaklapja
Redacția și Administrația: — Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 121. :: Telefon: 4-44.

Director și răspunzător: } **TRAIAN CHIRILĂ**
Igazgató és felelős szerk. }

Abonamente — Előfizetési árak

In țară pe un an	Pentru particulari comercianți și industriași	1200 lei
Belföldön egész évre	Pentru bănci instituțiuni financiare și societăți	2000 lei
	Magánosoknak, kereskedők és gyárosoknak	1200 lei
	Bankoknak, pénztintézeteknek és társaságoknak	2000 lei
	Pentru străinătate	1500 lei.
	Külföldre	

Jumătate an	600 lei
Féleure . . .	1200 lei

Anunțuri — Hirdetések:

Pagina l. a. cm ²	} 20 lei
Cimlapon l. oldalon cm ² -ként	
In text	} 15 lei
Szövegdalton	
Un sir garmond	} 80 lei
Egy garmond sor	

Industria Textilă Arădană Soc. A.

Telefon: 7-58.

Cea mai mare fabrică
de Textile din Ardeal

Erdély legnagyobb
textilgyára Arad.

Telefon: 7-58.

Aradi Textilgyár Részvénytársaság

CASA NOASTRĂ

SOCIETATE ANONIMA PENTRU BANCA
COMERȚ ȘI INDUSTRIE

Capital și rezerve
Lei 73,400.000

Sediul Social: Satu-Mare.

Sucursale:

BAIA-MARE, CAREI, SIGHET și VALEA LUI
MIHAL.

Afiliațiuni:

„UNIO”, Fabrica de vagoane S. A. SATU-MARE.
Soc. Anon. Pentru Importul de Fierărie, Satu-Mare

Nem trükk! Valóság!

Kedves, barátságos, tiszta szoba árból

20%

Bőséges, ízletes házi étkezési árból

10%

engedményt kap Ön, mint ezen lap előfizetője

Budapesten a

PARK-Nagyszállodában

VIII., Baross-tér 10. szám.

FONDAT IN ANUL 1812

J. SI C. KIMMEL S. P. A.

TIMISOARA

Instalație proprie pentru fabricarea:
TUICĂ, SLIGOVITZ ȘI COGNAC

Fabrică de licheruri
Fabrică de butoaie

Mare deposit de vinuri și țuică en gros!

Ardealul Economic Erdélyi Közgazdaság

hirdetési árai:

Címlapon cm²-ként Lei 20'-

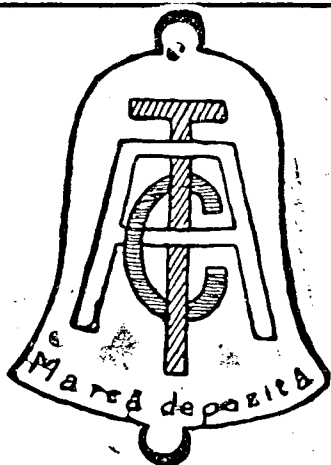
Szöveg között cm²-
ként — — Lei 15'-

Többi hirdetési ol-
dalon — — Lei 10'-

Egy garmond sor Lei 80'-

Citiți

„Lemnul”

Cu această marcă este prevăzută
fiecare obiect de argint și lux fa-
bricat în fabrică

„TACÂMUL” din

Finetă de 800!

Fabricațiile se pot procura în prăvăliile re-
bijuterii mai bune. Numai pentru revânzătorii
„Tacámul” fabrică de argintării, Cluj
Str. N. Iorga No. 11/A. — Telefon: 4-82
Adresa telegrafică: „Tacámul”

Mezőgazdasági Bank

és Takarékpénztár Rt.

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii No. 9.

Fiókiintézet: Dej-Dés, Jibou-Zsibó, Beclean-Bethlen
Zălau-Zilah

Saját tőkési **58** millió lej

Minden bankügyletet legelőnyösebben vé-
gez. — Engedélyezett devizahely. — At-
utalás a bel- és külföld bármely piacára.